

ροῦργος ἀπεδέχθη τὸ στοίχημα καὶ ὅτι τὸ ἔχασεν· εἰς ὀλιγωτέρας τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν.

Μετὰ δωδεκαετῇ συνεχῇ διαμονὴν ἐν Λονδίῳ, ὁ Τζῶν Ἐλουες ἐφαίνετο ὡς ἂν ἀπεράσσειε νὰ τελειώσῃ ἐκεῖ τὰς ἡμέρας του· ἀλλ' ἐν τούτοις περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔαρος τοῦ 1785 ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Στόκην· ἦν δὲ τότε 75 ἐτῶν, καὶ δὲν εἶχεν ἱκανὴν δύναμιν νὰ κάμῃ τὸ ταξείδιον· τοῦτο ἄνευ διοκοπῆς οὔτε ἐφ' ἵππου ἰσχυροῦ καὶ διὰ δύο αὐγῶν παγίως βρασμένων· ἂν δέ τις κακῇ τύχῃ τῷ ὑπέβαλλε τὴν ἰδέαν νὰ μισθώσῃ θέσιν ἐν τῇ ταχυδρομικῇ ἀμάξῃ θ' ἀνέκραζεν ἀγανακτῶν ὁ Ἐλουες· «Καὶ ποῦ θέλεις νὰ κλέψω χρήματα διὰ νὰ τὴν πληρώσω;» Εὐτυχῶς τότε, κάτοικος πλούσιος τῆς Βερσέρης, μαθὼν τὴν ἀμυχανίαν τοῦ τῷ προσέφερε νὰ τὸν συμπαράλῃ εἰς τὸ ὄχημά του· ὁ Τζῶν ἀπεδέχθη τὴν προσφοράν, εἰσερχόμενος δὲ εἰς Στόκην ἐπέδειξεν ὅλην αὐτοῦ τὴν συγκίνησιν, διότι διαβαίνων παρὰ τῷ σπηεῖ τῆς θηροκονίας του, ἦν παρέδωκεν εἰς τοὺς ἐνοικιαστὰς τῶν γαιῶν του ὅτε ἀνεχώρει διὰ νὰ μὴν ὑποχρεοῦται εἰς τὰ πρὸς διατροφήν αὐτῆς, ἐψιθύριεν ἐπιπληττόμενος ὅτι ἄλλοτε ἦτο πολὺ τρελλὸς δαπανῶν πρὸς συντήρησιν τῶν ζώων ἐκείνων ἀλλ' ὅτι γίνεται τις φρόνιμος γηράσκων.

Κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν ταύτην περίοδον τῆς ζωῆς του ὁ Τζῶν Ἐλουες δὲν ἐτήρησε πλέον οὐδὲν αἰσθημα αἰσχύνῃς. Καὶ μία τῶν μανιῶν αὐτοῦ ἦν νὰ σταχυολογῇ κατόπιν τῶν θεριστῶν του· ἀντιτάσσετο οὕτως εἰς τὸν καύσωνα, τὴν δίψαν, τὸν κόπον· ἔκυπτε δὲ καὶ ἱδρωμένον δόλοκλινον ἡμέραν διὰ νὰ συλλέξῃ πενιχρούς τινας στάχεις, οὓς ἐλθισμόνουν ὡς ἔλεγε· ἡ δρεξίς του δὲ πρὸς μέγαν αὐτοῦ πόνον ἤρξανε προβαίνουσας τῆς ἡλικίας· καὶ ἡ ὑπερβολὴ τῆς πείνης ἦν δι' αὐτὸν ὥφεις τοῦ στομάχου· ἔτρωγε δὲ λυσσῶν ἐξ ἐπιθυμίας, διὰ τοῦτο κατεδικάζετο ὑφ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν τροφὴν τὴν ἀχρειστέραν καὶ τὴν βλαπτικωτέραν πρὸς τὴν ὑγίαν, διότι παρηγγεῖλε νὰ τῷ παραθετώσιν ἐκ τοῦ κυνηγίου τοῦ ἐντὸς τῶν γαιῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ τυροῦ τοῦ κατεσκευασμένου ἐν τῷ πρὸς τοῦτο ἰδίῳ αὐτοῦ καταστήματι, ἐπὶ τοσοῦτον δὲ χρόνον ἐφ' ὅσον ταῦτα διήρουν καὶ σεσηπότα ἔως.

Ἀνέκδοτα δὲ γελοῖα ἐλέγοντο ἐν τῷ τόπῳ περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτοῦ, καὶ οἱ γείτονες καὶ οἱ γεωκάτοχοί του αὐτοὶ τὸν ὠκτερον καὶ τὸν περιεφρόνουν· ὥστε αὐτὸς ἀνεγίνωσκε τὴν ἰδέαν εἰς τὸ βλέμμα των, ἡ δὲ δυσπιστία του πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν ἠρξάνεν ὁσμέραι, καὶ ἡ ἀδιάκοπος ἀνησυχία τοῦ πνεύματός του ὑπέσκαπτε τὸ σῶμά του, ὥστε πᾶσα αὐτοῦ δεξιότης ἐξέλιπεν αἰσθητῶς· κατὰ τὰ τελευταῖα του ἔτη ὕπνωτε σπανίως καὶ τὸν ἤκουον συχνάκις νὰ κράζῃ ὡς ὁ Ἀρπαγὼν «ὄχι, ὄχι, δὲν θὰ μὲ κλέψετε, θὰ δυνθῶ ἐγὼ νὰ ὑπερασπισθῶ τὰ χρήματά μου.»

Διαμένων ποτὲ παρὰ τινι τῶν συγγενῶν του, εἰς εὐπατρίδης διῦπνίσθη ὑπὸ κρότου βημάτων ἀνθρώπου βαδίζοντος μετὰ προφυλάξεως εἰς τὸν θέλαμόν του, «τίς εἶ;» ἠρώτησεν. Εἶδος δέ τι φαντάσματος ἀνοίγον τὰς ἀδελφίας τῆς κλίνης τῷ εἶπε μετὰ φωνῆς ὑποθονίου. «Εἵμαι ὁ Τζῶν Ἐλουες· μ' ἔκλεψαν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν, ἥτις μολοντοῦτο πιστεύω ὅτι εἶναι ἰδική μου· ναι, ναι, μ' ἔκλεψαν ὅλην μου τὴν κατάστασιν, πέντε γυνεάς καὶ μιστὴν κορῶνα.»

Ἐνίοτε δ' ἐκοιμᾶτο ὀπισθεν ἐπίπλου τινος καὶ τὸν εὖρον ποτὲ βαθέως ἀποκοιμώμενον καὶ ὅλως ἐνδεδυ-

μένον ἐπὶ τῆς κλίνης του, μὲ τὰ πέδιλά του τὰ σιδηρωμένα, μὲ τὸν παλαιὸν πῖλόν του τὸν πεπιεσμένον, καὶ μὲ ῥάβδον ἐκ λευκακάνθης εἰς τὴν χεῖρα. Ἐτελεύτησε τὴν 26 ἑβρίου 1789. Παρέστην εἰς τὴν ταφὴν αὐτοῦ, καὶ οὐδένα εἶδον λυπούμενον· ἔπαινον δὲ ἀξιοσημείωτον ἤκουσα μεταξὺ τῆς συνοδίας, ὅτι ποτὲ δὲν προσέδραμεν εἰς τὴν δικαιοσύνην ἢ εἰς μέσα βίαια πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ πρὸς αὐτὸν χρέους.

(Μετάφρασις I. E. Γ.)

Ο ΕΚ ΝΕΚΡΩΝ ΑΝΑΣΤΑΣ,

Η

Ο ΑΝΕΨΙΟΣ ΤΟΥ ΚΑΛΙΟΣΤΡΟΥ.

ὑπὸ Α. Δουμᾶ.

(Συνέχεια. Ἰδὲ φιλ. 85.)

—ο—

Χάρις εἰς τὴν εὐφύιαν του, ὁ δὸν Φίλιππος ἐπέτυχεν νὰ εὕρῃ εἰκῆμα κατάλληλον, τοῦ ὁποῖου ἐπλήρωσε τὸ πρῶτον μηνιαῖον, διὰ ν' ἀφαιρέσῃ πᾶσαν δυσπιστίαν ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην. Περιπλέον, ἠγόρασε μερικά ἐπιπλα ἀπολύτου ἀνάγκης.

Ἐν τούτοις ἐξακόσια δοκᾶτα εἰς τὰς χεῖρας ἀνδρὸς εἰς τὸν ὁποῖον τὸ μέλλον ἀνήκει μὲ τοσαύτην βεβαιότητά, δὲν ἐδύνατο νὰ διαρκέσωσιν πολὺν χρόνον· ἀλλ' ἡ ἀκρίβεια τῶν πληρωμῶν, τοῦ ἀπέδωκεν ἐν μέρει τὴν πίστιν· καὶ ὅτε τὰ ἐξακόσια δοκᾶτα του ἐξηντλήθησαν, εὗρε τὸ μέσον, ἐπὶ συναλλαγματικῇ, νὰ δανεισθῇ ἑκατὸν πεντήκοντα ἀκόμη.

Τὰ ἑκατὸν πεντήκοντα ταῦτα ἐδαπανήθησαν ὡς τὰ πρῶτα· καὶ τὰ μὲν δοκᾶτα ἐξηφανίσθησαν, ἡ δὲ συναλλαγματικὴ ἔμεινε. Δύο πράγματα δὲν χάνονται εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἡ εὐεργεσία καὶ ἡ συναλλαγματικὴ.

Πᾶσα συναλλαγματικὴ ἔχει καὶ λῆξιν προθεσμίας· ἡ λῆξις τῆς προθεσμίας τῆς συναλλαγματικῆς τοῦ δὸν Φιλίππου ἔφθασεν, ἔπειτα ὁ δανειστής ἤλθε κατόπιν τῆς προθεσμίας, ἔπειτα ὁ κλητὴρ κατόπιν τοῦ δανειστοῦ, ἔπειτα ἡ κατάσχεσις ἔμελλε τὴν ἐπαύριον νὰ ἔλθῃ κατόπιν ὅλων τούτων.

Τὸ ἐσπέρας ὁ δὸν Φίλιππος ἐπανῆλθε, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ πλῆθος σκευῶν σινικῶν, ἀλλὰ τὰ σκεύη ταῦτα ἦσαν καταχερματισμένα, κατασυντετριμμένα,

Πάραυτα δὲ διὰ συνδρομῆς τῆς γραφίας ὑπερετρίας, ἐστήριξε πρὸς τὴν θύραν τῆς εἰσόδου κυλικεῖον καὶ ἐπὶ τούτου συνεσκεύασε ὅλην τὴν συλλογὴν τῆς σινικῆς του, ἔπειτα κατεκλίνθη καὶ περιέμενε τὰ συμβάντα, ἔτινα εὐκόλως ἐδύνατο τις νὰ προῖδῃ τὴν ἐπαύριον, περὶ τὰς ὀκτὼ ὥρας τῆς πρωΐας, ὁ κλητὴρ ἔκρουσε τὴν θύραν, καὶ οὐδεὶς ἀπεκρίθη· ἔκρουσεν ἔκ δευτέρου, καὶ ἡ αὐτὴ σιωπὴ ἐπεκράτησεν· ἔκρουσε καὶ ἔκ τρίτου, τὸ αὐτό.

Ὁ κλητὴρ ἀπεσῶρθη καὶ ἤλθεν· νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν σύμπραξιν τοῦ ἀστυνόμου καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ κλειθοροποιοῦ. Ἐπειτα δὲ καὶ οἱ τρεῖς ἐπανῆλθον ὑπὸ τὸν

δροφον τοῦ Δὸν Φιλίππου. Ὁ κλητὴρ ἔκρουσεν ἐπίσης ἀνωφελῶς, ὡς τὸ πρῶτον· τότε ὁ ἀστυνόμος ἔδωκε τὴν ἀδειαν εἰς τὸν κλειθοροποιόν· ὁ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, ὁ κλειθοροποιὸς εἰσῆγαγεν τὴν ἀντικλεῖδα τὸ κλειθρον· καὶ ἡ θύρα ἐνέδωκε. Ἐν τούτοις τί ἰστάμενον ὅπισθεν ἀνθίστατο εἰς τὸ αἰνoιγμα τῆς θύρας.

— Πρέπει νὰ σπρώξωμεν; ἠρώτησεν ὁ κλητὴρ.

— Σπρώξε! λέγει ὁ ἀστυνόμος. Ὁ κλειθοροποιὸς ἔσπρωξε.

Καὶ κρότος πραγμάτων ἠκούσθη πιπτόντων καὶ συντριβομένων, ὡς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐκτίθενται πρὸς πώλησιν ἀπὸ τούτων μεταπράτας ἐμπόρους. Ἐπειτα ἀντήχησαν γοεραὶ κραυγαί.

— Βοήθειαν! συνδρομήν! μὲ ληστεύουν! μὲ γυμνώνουν! ἀπωλέσθη! κατεστράφη! ἔλεγεν ἡφωγή.

Ὁ ἀστυνόμος εἰσῆλθεν, ὁ κλητὴρ ἠκολούθησεν τὸν ἀστυνόμον. Εὔρον τὸν Δὸν Φιλίππον, ὅστις ἀπέσπα τὴν κόμην του ἐνώπιον τῶν σιντριμμάτων τῆς σινικῆς του.

— Ἀ! ἀχρεῖοι! ἀνέκραξεν ὁ Δὸν Φιλίππος, παρρητῶν αὐτοὺς, μ' ἐσυντρίψατε σιννικά δύο χιλιάδων σκούδων!

Καὶ θὰ ἦτο τὸ ἐλάχιστον ποσὸν ἂν τὰ σιννικά δὲν ἦτο κατακερματισμένα πρότερον· ἀλλὰ τοῦτο ἠγνόουν ὁ ἀστυνόμος καὶ ὁ κλητὴρ· εὐρίσκοντο ἐνώπιον τῶν σιντριμμάτων, τὸ κυλικεῖον ἦτον ἀνεστραμμένον, ἡ σιννική συντετριμμένη· ἀληθῶς, συνέβη τὸ δυστύχημα τοῦτο, καὶ ἂν κατὰ γράμμα δὲν ἦσαν νομίμως ὑποχρεωμένοι νὰ δώσουν λόγον διὰ τὴν ἐπισυμβάντα ζημίαν, ἀλλ' ἐν συνειδήσει ἦσαν οὐχ ἥτιον ἔνοχοι.

Ἡ δύσκολος θέσις των ἠῤῥανε ἔτι πλέον ἐκ τῆς ἀκελπισίας τοῦ Δὸν Φιλίππου.

Ἐκαστος μαντεύει, ὅτι κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ κατασχέσεως. Πῶς δύναται τις νὰ κατάρχη δι' εὐτελεῖ ποσότητα ἑκατὸν πεντήκοντα δουκάτων, τὰ ἐπιπλα ἀνθρώπου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου συντρίβει σιννικήν δύο χιλιάδων σκούδων!

Ὁ ἀστυνόμος καὶ ὁ κλητὴρ ἀπεπειράθησαν νὰ παρηγορήσωσι τὸν Δὸν Φιλίππον. ἀλλ' ὁ Δὸν Φιλίππος ἦτον ἀπαρηγόρητος, ὅχι βεβαίως διὰ τὴν ἀξίαν τῆς σιννικῆς. ὁ Δὸν Φιλίππος ἔπαθε πολλὰς ἄλλας ζημίας καὶ πολὺ σημαντικωτέρας ταύτης, ἀλλ' ὁ Δὸν Φιλίππος ἦτον μόνον ὁ φύλαξ. ὁ ἰδιοκτήτης ὁστις ἦτον ἐραστὴς περιέργων πραγμάτων, ἐμελλε νὰ ἔλθῃ εἰς ἀναζήτησιν τῆς παρακαταθήκης του, καὶ ὁ Δὸν Φιλίππος μὴ δυνάμενος νὰ τὴν ἀποδώσῃ, ἤθελε θεωρηθῇ ἄτιμος.

Ὁ ἀστυνόμος καὶ ὁ κλητὴρ ἀπεφάσισαν νὰ φερολογηθῶσιν ἀμφοτέροις. Τὸ συμβὰν διαδιδόμενον ἐδύνατο νὰ τοὺς προξενήσῃ μεγίστην βλάβην. Ὁ νόμος παραχωρεῖ εἰς τοὺς ἐκτελεστάς του τὸ δικαίωμα νὰ κατάρχουν τὰ ἐπιπλα, ὅχι ὅμως νὰ τὰ συντρίβουν. Ἐπρόσφεραν εἰς τὸν Δὸν Φιλίππον ποσότητα τριακοσίων δουκάτων πρὸς ἀποζημιώσιν, καὶ τὴν ἐπιβρόχην των ἐπὶ τοῦ δανειστοῦ του διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἐνδὲς μηνὸς ἀναβολὴν ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν τῆς συναλλαγματικῆς.

Ὁ Δὸν Φιλίππος, ἐδείχθη καὶ αὐτὸς ἐλευθέριος καὶ μέγας πρὸς τὸν κλητὴρα καὶ τὸν ἀστυνόμον. Ἡ ἀληθὴς λύπη δὲν εἶναι παντάπασι μικρολόγος· ὅθεν συγκατετέθη ἄνευ συζήτησεως. Ὁ ἀστυνόμος καὶ

ὁ κλητὴρ ἀπεσύρθησαν μὲ τεθλιμμένην καρδίαν, βλέποντες τὴν τσαούτην τοῦ ἀνθρώπου ἀπελπισίαν.

Ἡ παραχωρηθεῖσα πρεθεσμία εἰς τὸν Δὸν Φιλίππον ἐξέπνευσεν ἐν τσαούτῳ, καὶ ὡς ἕκαστος εἰκάζει, ὁ χρεώστης δὲν ἐσυλλογίσθη νὰ πληρώσῃ οὐδ' ὀδολόν.

Ὅθεν, πρῶϊαν τινὰ, ὁ Δὸν Φιλίππος θεωρῶν προσεκτικῶς ἀπὸ τὸ παράθυρόν του εἰς τὴν ὁδόν, καὶ τὴν προφύλαξιν ταύτην ἐλάμβανε πάντοτε, ὁσάκις ἠσθάνετο ἑαυτὸν ἐπαπειλούμενον ὑπὸ σωματικῆς κρατήσεως, εἶδε τὴν οἰκίαν του πολιορκημένην ἀπὸ δικαστικῶς κλητῆρας.

Ὁ Δὸν Φιλίππος ἦτον φιλόσοφος· ἀπεφάσισε νὰ διέλθῃ τὴν ἡμέραν του συλλογιζόμενος τὰς ἀνθρωπίνους συμφοράς, καὶ νὰ μὴν ἐξέλθῃ εἰμὴ τὸ ἐσπέρας. Ἀλλως, ἦτον περὶ τὰ μέσα τοῦ θέρους, καὶ ποῖος ἐξέρχεται, ἀκμάζοντος τοῦ θέρους, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Νεαπόλεως, παρὰ τοὺς κύνας καὶ τοὺς ἀστυνομικοὺς. Ὅκτω ἡμέραι λοιπὸν διῆλθον, καθ' ἃς οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες ἐπροϋρῆσαν ἀνωφελῶς. Τὴν ἐνάτην ἡμέραν, ὁ Δὸν Φιλίππος ἔγεινεν ὀκνηρὸς, ἀφ' οὗ δὲν ἐξήρχετο πλέον· ἐθεώρησεν ἀπὸ τὸ παράθυρον, ἡ ὁδὸς ἦτον ἐλευθέρα, οὐδεὶς δικαστικὸς ἐκτελεστής. Ὁ Δὸν Φιλίππος ἐγνώριζε κάλλιστα τὸν δραστηριότητα τοῦ ἐχθροῦ μὲ τὸν ὁποῖον εἶχε συμπλακῇ, ὥστε νὰ μὴ πιστεύσῃ οὕτως ἑαυτὸν, μίαν πρῶϊαν, καὶ ἄνευ αἰτίας ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τὰς καταδιώξεις του· ἡ οἰκαδιώκαί του εἶναι κεκρυμμένοι διὰ νὰ τὸν κάμουν νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἔφυγον, καὶ νὰ ἐπιπέσωσι κατ' αὐτοῦ, καθ' ἣν στιγμήν, λιμώττων ἀέρα καὶ ἥλιον, ἤθελεν ἐξέλθῃ διὰ ν' ἀναπνεύσῃ, καὶ τὸ μέσον τοῦτο ἤθελεν εἶναι πολὺ ἀσθενὲς καὶ ἀνάξιον αὐτῶν καὶ αὐτοῦ! ἡ ἐπῆγαν εἰς τὸν πρόεδρον νὰ ζητήσουν ἔνταλμα ἵνα τὸν συλλάβωσι κατ' εἰκὸν. Μόλις ἡ ἰδέα αὕτη διῆλθε τὸν ἐγκέφαλον τοῦ Δὸν Φιλίππου, καὶ τὴν ἀνεγνώρισεν ὀρθὴν μὲ τὴν συνήθη ἐξουσίαν του. Ὁ κίνδυνος γίνεται τέλος ἄξιος αὐτοῦ, πρόκειται νὰ τὸν ἀπαντήσῃ.

Ὁ Δὸν Φιλίππος ἦτον ἐξ ἐκεῖνων τῶν ἐπιτηδείων στρατηγῶν, οἵτινες δὲν διακινδυνεύουν τὴν μάχην, παρ' ὅταν εἶναι βέβαιοι ὅτι θὰ τὴν κερδήσωσιν· ἀλλὰ κατὰ τὴν περίστασιν ἠξέσθουν νὰ χρονοτριβῶσιν ὡς ὁ Φάβιος· ἦν ἀπαύστην ὡς ὁ Ἀννίβας. Τὴν φορὰν ταύτην ἐπρόκειτο νὰ πολεμήσῃ, ἐπρόκειτο νὰ φύγῃ, ἐπρόκειτο νὰ προσθῇ εἰς καταφύγιον ἀπαρabiάστον, νὰ εἰσδύσῃ εἰς ἐκκλησίαν τινὰ, διότι αἱ ἐκκλησίαι εἶναι εἰς Νεάπολιν ἄσυλον διὰ τοὺς ἐγκληματίας καὶ τοὺς χρεωφειλέτας αὐτοὺς.

Ἀλλὰ δὲν ἦτον εὐκόλον νὰ καταφύγῃ εἰς τοιοῦτον ἄσυλον. Ἡ πλησιεστὴ ἐκκλησία ἀπέτρεχεν ἐξ ἐκείνης βήματα τοῦλάχιστον. Ὑπάρχει, ὡς εἵπομεν, βιβλίον ἐπιγραφόμενον, Νεάπολιν ἄνευ ἡλίου, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει οὐδὲν ἐπιγραφόμενον Νεάπολιν ἄνευ δικαστικῶν ἐκτελεστών.

Αἰφνης ὑψηλὴ ἰδέα διαπερᾷ τὸν ἐγκέφαλόν του. Τὴν προτεράϊαν, ἤρπασε τὴν γρατῖαν τοῦ ὑπηρεστρίου ὀλίγον τι κακοδιάθετον· εἰσέρχεται εἰς τὸν θάλαμόν της, τὴν εὐρίσκει εἰς τὴν κλίνην, τὴν πλησιάζει καὶ παρατηρεῖ τὸν σφυγμὸν της.

— Μαρία τῆς λέγει, σείων τὴν κεφαλὴν, ταλαί-

πωρη Μαρία, εἰμεθα λοιπὸν χειρότερα παρὰ χθές ;
— Ὅχι, ἐξοχώτατε, ἐξ ἐναντίας, ἀποκρίνεται ἡ γραῖα, αἰσθάνομαι ἑαυτὴν καλλίτερα, καὶ ἤθελα νὰ σηκωθῶ.

— Φυλάξου, καλή μου Μαρία ! πρόσεξε μὴ τὸ κάμεις ! δὲν τὸ ἀνέχομαι. Ὁ σφυγμὸς εἶναι βραχύς, ἀνώμαλος. Ξηρὸς, βαθὺς, ἐμφαίνει πληθῶραν.

— Ὁ θεὸς μου ! τί εἶναι λοιπὸν, κύριε, ἡ ἀσθένεια αὐτή ;

— Εἶναι φλόγῳσις τῶν ἀγγείων, τὰ ὁποῖα φέρουν τὸ φλεβικὸν αἷμα εἰς τὰ ἄκρα, καὶ ἐπαναφέρουν τὸ ἀρτηριακὸν εἰς τὴν καρδίαν.

— Καί εἶναι ἐπικίνδυνον, ἐξοχώτατε ;

— Τὸ πᾶν εἶναι κίνδυνος δυστυχῶς, Μαρία μου, διὰ τὸν φιλόσοφον ἀλλὰ διὰ τὸν χριστιανὸν, τὸ πᾶν εἶναι ἀξίειπαινον καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος, ὅστις διὰ τὸν φιλόσοφον εἶναι αἰτία φρίκης, διὰ τὸν χριστιανὸν εἶναι χαρὰ ὁ φιλόσοφος δοκιμάζει νὰ τὸν φύγῃ, ὁ χριστιανὸς σπεύδει νὰ προετοιμασθῇ δι' αὐτόν.

— Αὐθέντα, μήπως θέλεις νὰ εἴπῃς ὅτι ἐφθασεν ἡ ὥρα καθ' ἣν πρέπει νὰ συλλογισθῶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μου ;

— Πρέπει πάντοτε νὰ συλλογίζωμεθα περὶ αὐτῆς, καλή μου Μαρία, εἶναι τὸ μόνον μέσον τοῦ νὰ μὴ καταληφθῶμεν αἰφνιδίως ἀπὸ τὸν θάνατον.

— Μήπως εἶναι καιρὸς νὰ προετοιμασθῶ ;

— Ὅχι, ὅχι, βεβαίως· δὲν ἐφθασές ἀκόμη ἐκεῖ ἀλλ' εἰς τὴν θέσιν σου, καλή μου Μαρία, ἤθελον στείλῃς πάντοτε νὰ ζητήσω τὴν θεῖαν κοινωνίαν.

— Ἀ ! Θεέ μου ! Θεέ μου !

— Μὴ φοβοῦ, γενναῖότης ! Ἄν δὲν τὸ κάμῃς δι' ἐσέ, κάμετο δι' ἐμέ, καλή μου Μαρία, εἰμὶ πολὺ τεταραγμένος, πολὺ ἀνήσυχος, καὶ τοῦτο θὰ μὲ καθησυχάσῃ, σὲ τὸ ὑπόσχομαι.

— Ἀ ! τῷ ὄντι, εἰμὶ πολὺ χειρότερα,

— Τὸ βλέπεις λοιπόν !

— Καὶ δὲν ἤξεύρω ἂν εἶναι καιρὸς ἀκόμη.

— Ἀναμειβόμενος, ὅταν σπεύσωμεν.

— ὦ ! τὴν ἁγίαν κοινωνίαν, τὴν ἁγίαν κοινωνίαν ! ἀγαπητέ μου αὐθέντα

— Ἀμέσως, καλή μου Μαρία.

Ὁ μικρὸς ὑπρέτης τοῦ θυρωροῦ ἐστάλη εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, καὶ μετὰ δέκα λεπτά, ἠκούσθη ὁ κωδωνίσκος τοῦ σκευοφύλακος· ὁ Δὸν Φίλιππος ἀνέπνευσεν.

Ἡ γραῖα Μαρία ἐξετέλεσε τὰ τελευταῖα θρησκευτικὰ καθήκοντά της μὲ πίστιν καὶ ταπείνωσιν, αἵτινες ἐφερον εἰς κατάνυξιν ὅλους τοὺς περιεστώτας. Ἐπειτα, ἀφοῦ ταῦτα ἐτελείωσάν, ὁ εὐλαβὴς κύριός της, ὅστις τῆς ἔδωκε τόσον καλὴν συμβουλήν, καὶ διόλου δὲν τὴν ἐγκατέλειπε, καθ' ὃ διάστημα τὴν ἐξετέλει, ἐπανήλθε μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνοδείας εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κρατῶν τὴν ράβδον τῆς σιαιδας.

Εἰς τὴν θύραν εὗρε τοὺς κλητῆρας, οἵτινες ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας τὸ ἑντάλμα τῆς συλλήψεως, ἤρχοντο νὰ τὸν συλλάβωσι κατ' οἶκον εἰς τὴν θέαν τῶν ἀχράντων μυστηρίων οὗτοι ἐγρονυπτήσαν· εἶδον δὲ πρῶτον τὸν σκευοφύλακα, πορεύμενον καὶ σημαίνοντα τὸν κωδωνίσκον του, ἔπειτα δύο λαζαρόνους ἐνεδυμένους ὡς ἀγγέλους, ἔπειτα τοὺς ἐργάτας τῆς ἐνορίας οἵτινες ἐβάδιζον κατὰ τάξιν καὶ ἀνὰ δύο κρατοῦντες λαμπάδας· ἔπειτα τὸν ἱερέα, ὅστις ἔφερε τὰ ἅγια μυστήρια, ἔπειτα τέλος πάντων τὸν χρεωφειλέτην των κρατοῦντα διὰ

τῶν δύο του χειρῶν τὴν ἱερὰν ράβδον καὶ διαβαίνοντα ἔμπροσθέν των μετὰ ψαλμωδίων.

Φθάσας εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπομένως εὐρεθείς ἐν τόπῳ ἀσφαλείας, ἔγραψεν εἰς τὴν καλὴν Μαρίαν ὅτι δὲν ἦτον ἀσθενεστέρᾳ αὐτοῦ, καὶ ἔδυνάτο νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν εὕρῃ τὸ ταχύτερον.

Μετὰ μίαν ὥραν τὸ ἄξιον ζεύγος ἦτον ἡνωμένον.

Ὁ δανειστής εὗρε τέσσαρας καθέδρας, ἓνα κυλικεῖον, καὶ τέσσαρα κάνιστρα σιννικά τεθραυμένα. Τὸ βλον ἐπωλήθη ἐπὶ δημοπρασίας διὰ δέκα καρλίνια.

Ὁ Δὸν Φίλιππος δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκη ἐπίπλων, εὗρε στιγμιαίως οἰκημα διευτρεπισμένον. Ὁ φίλος του ὁ καλλιτέχνης, ὅστις ἐμμεῖτο τόσον ἐξαισιῶς τοὺς ἀγγέλους, ἔγεινεν αἰφνης πολυτάλαντος διὰ μιάς τῶν ἀνηκούστων καὶ καλῶς ἀποδεχομένων ἰδιοτροπιῶν τῆς τύχης. Εἰς Ἀγγλὸς ὑπὲρπλουτος, ὅστις κατέλιπε τὴν Ἀγγλίαν προσδληθεὶς ἀπὸ ὑποχονδρίαν, ἤλθεν εἰς Νεάπολιν, ὡς ἔρχονται ἐκεῖ ὅλοι οἱ Ἀγγλοὶ οὗτος ἐπῆγε εἰς τὴν παράστασιν τοῦ Ἀρλεκίνου καὶ δὲν ἐγέλασεν, ὁ ἱατρός του τὸν ἐθεώρει ὡς ἄνθρωπον ἀπολωλότα.

Μίαν ἡμέραν ἐσυλλογίσθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Φιοραντίνι, ἔνθα παρίστανον μετὰφρασιν τῶν γελοίων Ἀγγλίδων, παρὰ τοῦ ἐνδόξου κυρίου Σκριβου. Εἰς Ἰταλίαν, ὅλα τὰ δράματα εἶναι τοῦ Σκριβου. Εἶδον ἐκεῖ νὰ παραστάνωσι τὸν Μαρίνον Φαλιέρον παρὰ τοῦ Σκριβου, τὴν Λουκρετίαν Βόργιαν παρὰ τοῦ Σκριβου, τὸν Ἀντωνίον παρὰ τοῦ Σκριβου, καὶ ὅταν ἀνεχώρουν ἀνήγγειλον τὸν Κωδωνοκρούστην τοῦ Ἀγγίου Παύλου παρὰ τοῦ Σκριβου.

Ὁ ἀσθενὴς ἐπῆγε νὰ ἰδῇ τὰς γελοίας Ἀγγλίδας, παρὰ τοῦ Σκριβου, καὶ εἰς τὴν θέαν τοῦ Λελίου, ὅστις παρίστανε μίαν ἐξ αὐτῶν τῶν κυριῶν, (ὁ Λελίος ἦτο φίλος τοῦ Δὸν Φιλίππου), ὁ Ἀγγλὸς μας τοσοῦτον ἐγέλασεν, ὥστε ὁ ἱατρός του ἐφοβήθη μήπως ὡς ὁ τοῦ Βοδέσκου, προσεδλήθη καὶ αὐτοῦ ὁ σπλῆν.

Τὴν ἐπαύριον ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Φιορεντίνι, ὅπου παρίστανον τοὺς δύο Ἀγγίλους παρὰ τοῦ Σκριβου, καὶ ὁ ὑποχονδριακὸς ἐγέλασεν ἔτι περισότερον παρὰ τὴν προτεραίαν.

Τὴν μεθαύριον, ὁ ἀναλαβὼν ἀσθενὴς, ἔκαμεν ἐπίσης χρῆσιν τοῦ ἱατρικοῦ τὸ ὁποῖον τὸν ἐπροξένει τοσαύτην ὠφέλειαν· ἤλθε καὶ ἐκ τρίτου εἰς τὸ Φιοραντίνι· εἶδε τὸν Φιλέριδα τοῦ Σκριβου, καὶ ἐγέλασεν ἔτι πλέον παρὰ τὰς προλαβούσας ἡμέρας.

Ἐκ τούτου προέκυψεν, ὥστε ὁ Ἀγγλὸς ὅστις δὲν ἔτρωγε πλέον, οὐδ' ἐπινεν, ἀνέλαβε κατ' ὀλίγον τὴν ὀρεξιν καὶ τὴν διψάν καὶ τρεῖς μῆνας μετὰ τακτικὰς φοιτήσεις του εἰς τὰς παραστάσεις τοῦ Λελίου, ἔπαθε δυσπεψίαν ἐκ τῶν μακαρονίων καὶ τοῦ ἀνθοσμίου τῆς Καλαβρίας, ἥτις εὐθύμως τὸν ἔφερε τὴν ἀκόλουθον νύκτα εἰς τὸν τάφον. Κατὰ τὴν τελευταίαν του, πλήρης τῆς πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνης του, ὁ ἄξιος νησιώτης ἀρῆσε τριῶν χιλιάδων ἀγγλικῶν λιρῶν εἰσὸδῆμα εἰς τὸν Λέλιον, ὅστις τὸν ἐθεράπευσεν· οὕτω ὁ Λέλιος, κατασταθεὶς πολυτάλαντος, ἀπεσῶρθη τοῦ θεάτρου· ὠνομάζετο τοῦ λοιποῦ Δὸν Λελίος, καὶ ἐνοικίασε τὸν πρῶτον ὄροφον τοῦ ὠραιότερου παλατίου, τῆς ὁδοῦ Τολέδου, καὶ πιστὸς εἰς τὴν φιλίαν, ἔσπευσε νὰ προσφέρῃ ἓν κατάλυμα εἰς τὸν Δὸν Φίλιπ-

πον Βιλάννην· ἡ προσφορά αὕτη, γινομένη τὴν προτε-
ραιαν μόνον, καθίστα τὸν Δὸν Φίλιππον ἀμέριμον διὰ
τὴν στέρησιν τῶν ἐπιπλῶν του.

Παρήλθεν ἐν ἔτος δλόκληρον περίπτου, καὶ οὐδεὶς λό-
γος ἐγένετο περὶ τοῦ Δὸν Φιλίππου Βιλάννη. Ἄλλοι
μὲν ἔλεγον ὅτι μετέβη εἰς Γαλλίαν, ὅπου ἔγεινεν ἀργο-
λάβος σιδηροδρόμου· ἄλλοι δὲ μετέβη εἰς Ἀγγλίαν,
ὅπου ἐφευρε νέαν φωτοφόρον ἀτμίδα.

Ἄλλ' οὐδεὶς ἐδύνατο θετικῶς νὰ εἴπῃ τί ἔγεινεν ὁ
Δὸν Φίλιππος Βιλάννης, ὅτε τὴν 15 τοῦ Νοεμβρίου
1835, ἡ ἑταιρία τῶν προσκυνητῶν ἔλαβε τὴν ἀκλόουθον
εἰδοποίησιν.

« Ἐπειδὴ ὁ εὐγενέστατος Δὸν Φίλιππος Βιλάννης
» ἀπέθανεν ἀπὸ ὑποχονδρίαν, ἡ σεβαστὴ ἀδελφότης
» τῶν προσκυνητῶν παρακαλεῖται νὰ δώσῃ τὰς ἀμέσους
» διαταγὰς τῆς διὰ τὴν κηδεῖαν του. »

Διὰ νὰ ἐνοήτωσιν οἱ ἀναγνῶσται μας τί ἐσήμαι-
νεν ἡ πρόσκλησις αὕτη, πρέπει νὰ τοῖς εἰπωμεν λέξεις
τινάς περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν γίνονται αἱ ἐπικηδεῖαι
τελεταὶ εἰς Νεάπολιν.

Παλαιὸν ἔθος ἐπικρατεῖ τοῦ νὰ θάπτωνται οἱ νεκροί
εἰς τὰς ἐκκλησίας· ἀδιάρκον ἂν ᾖται νοσῶδες, ἀν-
μολύνῃ τὸν ἀέρα, ἀν-προξενῇ τὴν πανώλην καὶ χόλεραν,
εἶναι Ἐ. Θ. ο. ς, καὶ ἀπὸ τὴν μίαν ἄκραν τῆς Ἰταλίας
μέχρι τῆς ἄλλης κλινῶσιν πάντες αὐχένα ἐνώπιον τῆς
λέξεως ταύτης.

Καὶ οἱ μὲν εὐγενεῖς ἔχουν κληρονομικὰς ἐκκλη-
σίας πεπλουτισμένας ὑπὸ χρυσοῦ καὶ μαρμάρου, καὶ
περισκομήτους ὑπὸ τῶν εἰκονογραφιῶν τοῦ Δομινίκου,
τοῦ Ἀνδρέου Σάρτου καὶ τοῦ Ριβεῖρα.

Οἱ δὲ πτωχοὶ μεταφέρονται ὑπὸ δύο νεκροθαπτῶν,
ἐπὶ νεκροπομποῦ ἀμάξης εἰς τὸ κοιμητήριον.

Αὕτη εἶναι ἡ μεγαλύτερα συμφορὰ, ὁ τελευταῖος
ἐξευτελισμὸς, ἡ σκληροτέρα ποινή, τὴν ὁποίαν δύνα-
ται τις νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς δυστυχεῖς τούτους, οἵ-
τινες ὑπέφερον μὲν γενναίως τὴν δυστυχίαν καθ' ἡ-
πασαν τὴν ζωὴν των, μόνον δὲ μετὰ θάνατον αἰσθάν-
ονται τὸ ἄχος αὐτῆς. Οὕτω, καθεὶς ζῶν λαμβάνει
πρόνοιαν ν' ἀποφύγῃ τοὺς νεκροθάπτας, τὴν νεκρί-
κην ἄμαξαν καὶ τὸ Ἀ γ ι ο ν Ι Ι ε δ ι ο ν, (τὸ κοιμητή-
ριον) Ἐκ τούτου λοιπὸν σχηματίζονται αἱ ἑταιρεῖαι
διὰ τὰς ἐπικηδεῖους τελετὰς μεταξὺ τῶν πολιτῶν
ἐκ τούτου αἱ ἀμοιβαῖαι ἀσφάλειαι, οὐχὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς,
ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ θανάτου.

Ἰδοὺ οἱ γενικοὶ τύποι τῆς παραδοχῆς εἰς μίαν τῶν
πεντήκοντα νεκρικῶν ὁμηγήσεων τῆς εὐθύμου Νεα-
πόλεως. Ἐν τῶν μελῶν τῆς ἑταιρείας παρρησιάζει
τὸν νεόφυτον, ὅστις ἐκλέγεται ἁ δ ε λ φ ο ς διὰ μ-
στικῆς ψηφοφορίας. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, ὁ-
σάκις θέλει νὰ ἐκτελέσῃ χρέος τι θρησκευτικόν, με-
ταβαίνει εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἀδελφότητος, ἥτις
εἶναι ἡ θετὴ παροικία του· αὕτη ὠφελεῖ, διὰ μικροῦ
μηνιαίου φόρου, νὰ τὸν νυμφεύσῃ κατὰ τὸ διάστημα
τῆς ζωῆς του, καὶ νὰ τὸν ἐνταφίσῃ μετὰ θίαντον.

Ἄν ἐπεναντίας ἡμέληρς τις τοὺς τύπους τούτους,
δχι μόνον ἀναγκάζεται νὰ πληρὸνῃ ἀδρότατα πάσας
τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς, τὰς ἐκτελουμένας κατὰ
τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του, ἀλλ' ἀκόμη οἱ συγγε-
νεῖς εἶναι ὑπόχρεοι νὰ πληρῶσιν μυθώδεις ποσό-
τητας, διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἐπικηδεῖον
μεγαλοπρέπειαν, ἥτις εἶναι ἡ ὑπερτάτη δόξα τοῦ Νεα-
πολίτου, εἰς ὅποιανδήποτε τάξιν καὶ ἂν ἀνήκῃ, εἰς
ὅποιονδήποτε βαθμὸν εὐλαθείας καὶ ἂν διετέλεσεν.

Ἄλλ' ἂν ὁ μακαρίτης ἀποτελῇ μέρος ἀδελφότητος
τινός, τὸ πρᾶγμα ἔχει πάντῃ διαφόρως. Οἱ συγγε-
νεῖς εἰς τίποτε δὲν ἔχουν νὰ ἐνασχοληθῶσι, παρὰ μόνον
νὰ κλαύσωσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὸν νε-
κρὸν. Ἀπασαὶ αἱ δυσκολίαι, αἱ δαπάναι αἱ πομπαὶ
εἶναι ἔργον τῆς ἀδελφότητος. Ὁ μακαρίτης μεταφέ-
ρεται ἐν πομπῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου τίθεται εἰς
τάφον ἰδιαίτερον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπ-γράφεται τὸ ὀ-
νομα του, ἡ ἡμέρα τῆς γενήσεώς του, καὶ τοῦ θανά-
του του, καὶ πρὸς τούτοις δύο στίχοι ἐγκωμιαστι-
κοὶ κατ' ἐκλογὴν τῶν συγγενῶν.

Τέλος δλόκληρον ἔτος φάλλεται καθ' ἑκάστην δέ-
την ὑπὲρ τῆς ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του. Προσέτι
δὲ τὴν 2. Νοεμβρίου, ἡμέραν τῶν κεκοιμημένων, εἰ-
τύμβοι ἐκάστης ἀδελφότητος ἀνοίγονται εἰς τὸ κοινόν.
Οἱ πρόναοι περικαλύπτονται ὑπὸ μαύρου μεταξοπί-
λου, ἄνθη καὶ εὐωδία ἀρωματίζουν τὴν αἰμοσφαί-
ραν, τὰ νεκρικά ὑπόγεια φωτίζονται. Τότε ἀνορθοῦ-
σι τοὺς σκελετοὺς τῶν ἀδελφῶν, τεθνεώτων κατὰ τὸ
ἔτος ἐκεῖνο, τοὺς ἐνδύουσι μὲ τὰ ὠραιότερά των ἐν-
δύματα, τοὺς θάπτουσιν εὐλαδῶς εἰς παττοὺς ἐπὶ
τούτῃ παρεσκευασμένους κύκλῳ τῆς αἰθούσης, ἐπει-
τα δέχονται τὰς ἐπισκέψεις τῶν συγγενῶν των, οἵ-
τινες ὀδηγοῦσιν ὑπερφάνως τοὺς φίλους των καὶ γνω-
ρίμους, διὰ νὰ καταδειξῶσιν εἰς αὐτοὺς πόσον θεόν-
τως περιποιοῦνται μετὰ θάνατον τὰ μέλη τῆς οἰκο-
γενεῖας των. Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς θάπτουν ὀριστικῶς
εἰς κῆπον πορτοκαλειῶν, ὀνομαζόμενον Γ ἦ ν ι ε ρ ἄ ν.

Πάντα τὰ νεκρικά σωματεῖα, ἔχουσιν εἰσοδήματα,
δικαιώματα, πρόνομια πολὺ σεβαστά, καὶ κυβερνῶν-
ται ὑπὸ ἡγουμένου, ὅστις ἐκλέγεται κατ' ἔτος με-
ταξὺ τῶν συναδελφῶν. Ὑπάρχουσιν ἀδελφότητες δι'
θλας τὰς τάξεις καὶ δι' θλας τὰς κλάσεις, διὰ τοὺς
εὐγενεῖς καὶ διὰ τοὺς ἀρχοντας, διὰ τοὺς ἐμπόρους
καὶ διὰ τοὺς ἐργάτας.

Μία μόνη, ἡ ἀδελφότης τῶν προσκυνητῶν, ἥτις εἶ-
ναι ἡ ἀρχαιοτέρα, καὶ ἡ πλεον σεβασμία, διατηρήσα-
σα τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχικῆς ἐκκλησίας, παραδέχεται
ἐξίσου τοὺς εὐγενεῖς καὶ τοὺς ἀπλοῦς. Εἰς αὐτὴν δὲν
ὑπάρχουν πρόνομια, πάντες ἐδρεύουσιν ἐπὶ τῶν αὐτῶν
βάθρων, φέρουσι τὸ ἴδιον ἐνδύμα, ὑποτάσσονται εἰς
τοὺς αὐτοὺς νόμους, καὶ τὸ δημοτικὸν πνεῦμα τοῦ
κανονισμοῦ ἐκτείνεται μέχρι τοῦ ὅρου τοῦ νὰ ἐκλέ-
γεται ὁ ἡγούμενος ἐναλὰξ τοῦ ἔτους μεταξὺ τῶν
εὐγενῶν ἢ μεταξὺ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀφ' οὗ ἡ ἀδελ-
φότης ὑπάρχει, πῶποτε ἡ τάξις αὕτη δὲν ἀνείρα-
πη.

Τῆς ἐντίμου ταύτης ἑταιρείας ἦτο μέλος ὁ Δὸν
Φίλιππος Βιλάννης, καὶ πόσον καλῶς ἠεθάνθη τὴν βα-
ρύτητα τοῦ νὰ εἶναι μέλος αὐτῆς, ὥστε ὅσον χα-
μηλὰ καὶ ἂν ἐκρημνίσθῃ ἀπὸ τὰς περιπετείας τῆς
τύχης, ἐπλήρως πάντοτε μὲ θρησκευτικὴν ἀκριβείαν
τὸν ἐτήσιον καὶ γενικὸν φόρον του.

Ὅθεν πολὺ ἐλυπήθησαν, ἀλλὰ δὲν ἐξελπίστησαν
λαβόντες εἰς τὸ γράφειν τῆς ἀδελφότητος τὴν εἰ-
δησιν τοῦ θανάτου τοῦ Δὸν Φιλίππου, καὶ τὴν πρὸς-
κλησιν νὰ παρασκευάσωσι τὴν κηδεῖαν του.

Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἶχεν ἐκλεχθῇ παρὰ τῆς
πλειονοψηφίας περιήγητός τις ἐμπορος μυραίνης, ἀπο-
λαύων φήμην εὐλαθείας ἀξιοσημειώτου μὲν εἰς πᾶ-
σαν ἐποχὴν, ἀλλ' ἥτις εἰς τὰς ἡμέρας μας ἦτον ὀ-
πεβολικὴ. Οὕτως, ὡς ἡγούμενος, εἶχεν ἐντολὴν νὰ
δώσῃ τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς διὰ τὴν ταφὴν τοῦ Δὸν

Φιλίππου Βιλάννη· ἔστειλε λοιπὸν ἐργάτας εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν τοῦ μακαρίτου ὑπ' Ἀριθ. 15. τῆς δ' θ ο ὕ Τ ο λ έ δ ο ὕ, ἵνα παρασκευάσωσι τὸ νεκρικὸν θωμάκιον, συνεκάλεσε τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ προσεκάλεσε τὸν ἐφημέριον νὰ εἶναι ἑτοίμος· Εἴκοσι τέσσαρας ὥρας μετὰ τὴν τελευταίαν, προθεσμίαν ἀπαιτούμενην παρὰ τοῦ νόμου, ἡ κομπή ἐπορεύθη ὡς ἀκολούθως πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Δὸν Φιλίππου. Εἰς κόμης, ἐκλαιγόμενος μεταξὺ τῶν ἀρχαιοτέρων εὐγενῶν τῆς Νεαπόλεως, ἐκράτει τὸν φάρσον τῆς ἀδελφότητος, ἔπειτα οἱ συναδελφοὶ παρατεταγμένοι ἀνὰ δύο καὶ ἐνδεδυμένοι τὰ ἐρυθρὰ τῶν μετανουσύντων ἐνδύματα, προηγούντο τῆς παναργύρου νεκροθήκης, πλουσίως γεγλυμμένης καὶ κεκοσμημένης, τὴν ὅποιαν ἐκάλυπτε μεγαλοπρεπὲς κάλυμμα ἐξ ἐρυθροῦ μεταξοπίτλου διαπεποικιλμένου καὶ περιενδεδυμένου ὑπὸ χρυσῶν κροσσῶν, τὸ ὅποιον ἔφερον δώδεκα ῥωμαλέοι νεκροφόροι. Ὅπισθεν τῆς νεκροθήκης ἐβάδιζεν ὁ ἡγούμενος μόνος καὶ κρατῶν βακτηρίαν ἐξ ἐβένου μὲ κεφαλὴν ἐλεφαντίνην, παράσημον τοῦ ἀξιωματὸς του· τέλος, ὀπισθεν τοῦ ἡγουμένου, ἵνα συμπληρώσῃ τὴν τελευτήν, τὸ σεβαστὸν σῶμα τῶν πτωχῶν τοῦ ἁγίου Ἰανουαρίου.

Ζητοῦμεν συγγνώμην δι' αὐτὴν τὴν νέαν παρέκθεσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ πραγματευόμεθα ἀντικείμενον ἄγνωστον σχεδὸν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας, θέλομεν κατὰ πρῶτον τοῖς ἐξηγήσῃ τι εἶναι οἱ πτωχοὶ τοῦ ἁγίου Ἰανουαρίου, ἔπειτα θέλομεν ἐπαναλάβει τὴν τερπνὴν ταύτην διήγησιν, εἰς τὸ μέρος ὅπου τὴν διεκόψαμεν.

Εἰς Νεάπολιν, ὅταν οἱ ὑπηρεταὶ γηράσαντες, καθίστανται ἀνίκανοι νὰ ὑπηρετῶσι τοὺς ζῶντας κυρίους των, οἵτινες ἐν γένει εἶναι δυστηρήτεροι, ἀλλάσσουν δεσπότην, μεταβαίνοντες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἁγίου Ἰανουαρίου. Οὗτοι εἰσὶν οἱ ἀπόμαχοι τῶν ὑπηρετῶν.

Ἐκαστος ὑπηρετής, ἅμα θβάσῃ τὴν ἡλικίαν ἢ τὸν παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενον βαθμὸν τῆς σωματικῆς ἀσθενείας, διὰ νὰ γείνῃ παραδεκτὸς μεταξὺ τῶν πτωχῶν τοῦ ἁγίου Ἰανουαρίου, καὶ λάβῃ τὸ διπλῶμά του ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τὸν θησαυροφύλακα τοῦ τάγματος, δὲν ἔχει πλέον περὶ οὐδενὸς ἄλλου νὰ φροντίσῃ, εἰμὴ νὰ δέεται εἰς τὸν Θεόν, ὅπως τῷ ἐξαποστείλῃ ὅσον ἔνεστι μεγαλῆτερον ἀριθμὸν νεκρῶν.

Τῷ ὄντι, οὐδεμία συμβαίνει κηδεία ἐπίσημος κατὰ τι, ἀνευ τῶν πτωχῶν τοῦ ἁγίου Ἰανουαρίου. Ἐκαστος τεθνεὺς, σεβόμενος ὀλίγον ἑαυτὸν, πρέπει νὰ τοὺς λάβῃ εἰς τὴν συνοδείαν του. Τοὺς συγκαλοῦσι κατ' οἶκον, καὶ μεταδύντες εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ νεκροῦ, λαμβάνουσι τρία καρλίνια ἑκαστος καὶ συνοδεύουν τὸ σῶμα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν τόπον τῆς ταφῆς, κρατοῦντες εἰς τὴν δεξιάν χεῖρα μικρὰν σημαίαν μελανήν, κυματοῦσαν ἐπὶ ἄκρας λόγχης.

Ἐνὸς αὖ συνοδεύουν τὴν κηδεάν, τὸ μεγαλῆτερον σέβας περιβάλλει τοὺς πτωχοὺς τοῦ ἁγίου Ἰανουαρίου· ἀλλὰ μόλις οἱ δυστυχεῖς ἀπόμαχοι παύσουν νὰ εὐρίσκωνται ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ φερέτρου, καὶ ἀμέσως χάνουν τὸ γνήτευμα, τὸ ὁποῖον τοὺς ὑπεράσπιζε, καὶ γίνονται ἀπλῶς μόνον οἱ λογχεφόροι τοῦ θανάτου. Τότε ἐκσυρίττονται, πύονται, διώκονται, καὶ προπεμπονται μέχρι τοῦ μέρους τῆς διαμονῆς των, μαστι-

ζόμενοι ὑπὸ τῶν φλοιῶν τῶν λεμονίων, καὶ τοῦ ἔνδον τῆς κράμβης, ἐκτὸς ἂν κατὰ τύχην διαβῇ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἐπιτιθεμένων κύων φέρων χύτραν εἰς τὴν οὐράν. Ἡξεύρομεν ὅτι εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, χύτρα καὶ κύων συνοδευόμενοι διὰ τοῦ ἄκρου θώμικος εἶναι γεγονὸς ἐπίσημον.

Ὁ φαρσοφόρος, οἱ συναδελφοί, ἡ νεκροθήκη, οἱ νεκροφόροι, ὁ ἔμπορος καὶ οἱ ἐνδεεῖς τοῦ ἁγίου Ἰανουαρίου ἐφθάζαν ἔμπροσθεν τοῦ ἀριθμοῦ 15 τῆς δ' οὐ Τολέδου ὅπου ἡ συνοδεία καὶ ἑσταμάτησε. Τέσσαρες ἀγχοφόροι ἀνέστησαν εἰς τὸν πῶτον ὄροφον, ἔλαβον τὸ νεκροκράδαστον, τὸ κατέβασαν, καὶ τὸ ἔθεσαν ἐντὸς τῆς ἀργυρᾶς νεκροθήκης. Ἀμέσως ὁ ἡγούμενος ἐπληξέ τὴν γῆν μετὰ τὴν βακτηρίαν του, καὶ ἡ ἐκφορά ἀναλαβοῦσα τὴν πόρειαντὴν, ἐπιτρέψει ἀργῶς καὶ μετὰ μέλους εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Τὴν ἐπαύριον τῆς κηδείας, ὁ ἡγούμενος, ὅστις ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν ἐξέων του, διέμενε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἐξῆλθεν, ἅμα τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς περιδιάδασιν περὶ τὴν προκουριάν, ἀπαγγέλων νοσερῶς ψαλμὸν τινα διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ Δὸν Φιλίππου Βιλάννη, ὅταν εἰς τὴν περιτροπὴν τῆς ἐδοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, εἶδεν ἐρχόμενον εἰς συνάντησίν του ἄνθρωπόν τινα, ἐκπληκτικὴν ὁμοίωσιν ἔχοντα μετὰ τὸν μακαρίτην, καὶ ὅλος ἐκθαμβὸς ἑσταμάτησεν. Ὁ ἄνθρωπος ἐπροχώρει πάντοτε, καὶ καθ' ὅσον ἐπροχώρει ἡ ὁμοίωσις ἐγίνετο ἐπὶ μᾶλλον καταφανεστέρα. Ὅταν δὲ εὗρίσκετο δέκα μόνον βήματα μακρὰν, πᾶσα ἀμφιβολία ἐξέλιπεν, ἐπειδὴ ἦτον ἐναργέστατα ἡ σκιά τοῦ Δὸν Φιλίππου Βιλάννη.

Ἡ σκιά μὴ προσέχουσα εἰς τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον προήγαγεν, ἐπροχώρησε πρὸς τὸν ἡγούμενον κατ' εὐθείαν. Ὁ δυστυχὴς ἔμπορος ἔμεινεν ἀκίνητος, καὶ ἰδρῶς ψυχρὸς περιέβρεεν ἐκ τοῦ μετώπου· τὰ γόνατά του συνεκρούοντο, οἱ δόδοντες του συνετρίβοντο ἐκ συστολῆς σπασμωδικῆς, καὶ δὲν ἐδύνατο οὐδὲ νὰ προχωρήσῃ οὐδὲ νὰ ὀπισθοδρομήσῃ. Ἐδοκίμασε νὰ κράξῃ εἰς βοήθειάν του, ἀλλ' ὡς ὁ Αἰνείας εἰς τὸν τάφον τοῦ Πολυδῶρου, ἠτθάνη τὴν φωνήν του ἐκπνέουσαν εἰς τὸν λάρυγγά του, καὶ μόνον ἔχον ἀφῆκε κωφὸν καὶ ἀνασθρόν, ὁμοιάζοντα τὴν ἀγωνίαν τοῦ θανάτου.

— Καλὴν ἡμέραν, ἀγαπητέ μου ἡγούμενε, λέγει τὸ φάντασμα.

— Εἰς τὸ ὄρομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὑπενοῦθόριτεν ὁ ἡγούμενος.

— Ἀμήν! ἀπεκρίθη τὸ φάντασμα.

— Ὑπαγε ὀπίσω μου Satana! ἀνέκραξεν ὁ ἡγούμενος.

— Τίς σὲ ταραττεῖ λοιπὸν πολυαγαπητέ μου; ἤρωτες τὸ φάντασμα θεωροῦν κίχλω αὐτοῦ, ὡς νὰ ἐξήτει τὸ ἀντικείμενον τὸ ὁποῖον ἐπροξένει τὸν τρόμον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐφαίνετο κυριευμένος ὁ πτωχὸς ἔμπορος τῆς μυραίνης.

— Φύγε, ἀγαθοποιὴ ψυχὴ! ἐξηκολούθησεν ὁ ἡγούμενος, καὶ σὲ ὑπόσχομαι νὰ ψαλῇ ἀκολουθία διὰ τὴν ἀνάπαυσίν σου.

— Δὲν ἔχω ἀνάγκην τῶν ἀκολουθιῶν σου, λέγει τὸ φάντασμα· ἀλλ' ἂν θέλῃς νὰ με δώσῃς τὸ ἀργύριον τὸ ὁποῖον ὑπελογίζετο ν' ἀφιερώσῃς πρὸς τὸ καλὸν τοῦτο ἔργον, τὸ ἀργύριον τοῦτο πολὺ ἤθελε με εὐχαριστήσῃ.

— Εἶναι αὐτὸς, εἶπεν ὁ ἡγούμενος· ἐπιστρέφει ἀπὸ τὴν ἄλλην ζωὴν διὰ τὴν δανεισθῆναι εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος.

— Ποῖος αὐτός; ἠρώτησε τὸ φάντασμα.

— Ὁ Δὸν Φίλιππος Βιλάννης.

— Δόξα τῷ Θεῷ! καὶ ποῖος θέλεις νὰ ᾤμαι;

— Συγγνώμην, ἀγαπητὲ ἀδελφέ μου, ἐπανελάβην ὁ ἡγούμενος τρέμων.

— Δύναται τις χωρὶς νὰ φανῇ ἀδιάκριτος νὰ σ' ἐρωτήσῃ ποῦ διαμένεις, ἢ μᾶλλον ποῦ διέμενες;

— Εἰς τὴν ὁδὸν Τολέδου, ἀριθμὸς 15· ἀλλ' εἰπέ με διατὶ με κάμνεις τὴν ἐρώτησιν ταύτην;

— Διότι πρὸ τριῶν ἡμερῶν μᾶς ἐγραψαν ὅτι ἀπέθανες. Ἦλθαμεν εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἐθέσαμεν τὸν κράββατόν σου εἰς τὴν νεκροθήκην, καὶ σ' ἐρέσαμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου καὶ ἐνεταφιάσθης.

— Εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλὸς ὑνὴν! εἶπεν ὁ Δὸν Φίλιππος.

— Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν, γῆς ν' ἀποθάνῃς νὰ σὲ θάψωμεν, κρὶ σήμερον νὰ σὲ ἀπαντήσω ἐδῶ;

— Ἀνεστήθην, λέγει ὁ Δὸν Φίλιππος.

Καὶ δίδων εἰς τὸν καλὸν ἡγούμενον ράπισμα φιλίας ἐπὶ τοῦ ὧμου, ὁ Δὸν Φίλιππος ἐξηκολούθησε τὴν ὁδὸν του. Ὁ ἡγούμενος ἔμεινε στιγμὰς τινας εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, θεωρῶν τὸν Δὸν Φίλιππον ἀπομακρυνόμενον, καὶ γινόμενον ἄφαντον εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Τολέδου. Ἡ πρώτη ἰδέα τοῦ καλοῦ ἡγουμένου ἦτον, ὅτι ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ θαυματουργήσῃ ἀναστήσας τὸν Δὸν Φίλιππον, ἀλλὰ σκεπτόμενος ἐμβριθέστερα ἐδυσκολεύετο νὰ πεισθῇ ὅτι ὁ Δὸν Φίλιππος ἐδύνατο νὰ ᾔῃαι ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν αὐτὴν ἐσπέραν συνεκάλεσε τὸ συμβούλιον τῶν ἐταίρων διὰ νὰ τοῦ ἐκθέσῃ τὰς ἀμφιβολίας του. Ὁ ἄξιος ἔμπορος τοῦ διηγῆθαι τὸ συμβεβηκός, τὸ πῶς ὁ Δὸν Φίλιππος τοῦ ὧμίλησε, καὶ κατὰ ποῖον τρόπον τοῦ ἀνήγγειλεν ὅτι ἀνεστήθην.

Εἰς τῶν παρευρισκομένων ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Ἀμφιβάλλεις δι' ὅσα σὲ εἶπα, ἠρώτησεν ὁ ἡγούμενος.

— Παντάσῃν, ἀπεκρίθη ὁ δύσπιστος· ἀλλ' ὀλίγον πιστεύω εἰς τὰ φαντάσματα, καὶ ἐπειδὴ τοῦτο ἐνδέχεται νὰ κρύπτῃ τέχνασμά τι νέον τοῦ Δὸν Φιλίππου, εἶμαι γνώμης, ἅμα ληφθῶσιν εὐρύτεραι πληροφορίαι, νὰ τὸν εἰσαξῶμεν εἰς δίκην, ὡς ταφέντα χωρὶς νὰ ᾔῃαι ἀποθάνων, διὰ νὰ μᾶς ἀποζημιώσῃ.

Τὴν ἐπαύριον ἐνεχειρίσθη εἰς τὸν θυρωρὸν τῆς οἰκίας ἀρ. 15 ὁδοῦ Τολέδου, πρόσκλησις διαλαμβάνουσα τὰ ἑξῆς. «Ἐν ἔτη 48... 49 Νοεμβρίου, κατ' ἐκκλησίαν τῆς ἀδελφότητος τῶν προσκυνητῶν, ὁ ὑποφαινόμενος κλητὴρ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου τῆς Νεαπόλεως, προσκαλῶ τὸν μακαρίτην Δὸν Φίλιππον Βιλάννην, τελευτήσαντα τὴν 15 τοῦ αὐτοῦ μηνός, νὰ ἐμφανισθῇ ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν ἐνώπιον τοῦ προβρῆθέντος δικαστηρίου, διὰ ν' ἀποδείξῃ νομίμως τὸν θάνατόν του· ἄλλως θέλει καταδικασθῇ νὰ πληρώσῃ εἰς τὴν ἀδελφότητα τῶν προσκυνητῶν ἑκατὸν δουκάτα δι' ἀποζημιώσιν, καὶ περὶ πλέον τὴν δαπάνην τῆς ταφῆς καὶ τῆς δίκης.»

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς δίκης εὐρέθημεν καὶ ἡμεῖς ἐν μέσῳ τῆς συρροῆς, τῆς περιμενουσῆς κατὰ τὴν ὁδὸν Φοροέλλα τὴν ἐναρξίν τοῦ δικαστηρίου· ἅμα δὲ συνῆλθεν ὁ δικαστικὸς σύλλογος, τὸ πλῆθος συνέβρευσεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων καὶ μᾶς ἔσυρε μετ' αὐτοῦ. Ὅλοι ἐπίστευον ὅτι ἡ δίκη θὰ γείναι κατ' ἐρήμην,

ἀλλ' ἠπατώντο. Ὁ μακαρίτης ἐνεφανίσθη, παρὰ τὴν προσδοκίαν τοῦ λαοῦ, ὑπεχώρησαντος ἐνώπιόν του κατ' ἀφήσκατος ἐλευθέραν τὴν διόδον, με φρικίαν ἐμφαίνουσιν ἐνδόμυχον ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ ἀν' ὁ Δὸν Φίλιππος Βιλάννης ἦτον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Ὁ Δὸν Φίλιππος ἐπροχώρησε σοβαρῶς καὶ με βήμα ἐπίσημον ὡς τὸ τῶν φαντασμάτων, ἔπειτα ἱστάμενος ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἐχαίρετσε μετὰ σεβασμοῦ.

— Κύριε πρόεδρε, εἶπεν, δὲν ἀπέθανα ἐγώ, ἀλλὰ φίλος τις εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὀπείου κατ' ὀφείλει νὰ χήρα του ἀνέθεσεν εἰς ἐμέ τὴν ταφὴν του, καὶ ἐπειδὴ κατεπειγόντως εἶχον ἀνάγκην χρημάτων μᾶλλον παρὰ ταφῆς, ἐνήργησα νὰ ταφῇ εὖτος ἀντ' ἐμοῦ. Τί ζητεῖ δὲ πλέον ἡ σεβαστὴ ἀδελφότης; εἶχον δικαίωμα εἰς μίαν ταφὴν, μ' ἔθαψε, τὸ ὄνομά μου καταγεγραμμένον εἰς τὸν κατάλογον, ἐξηλείφθη, ἐξωφλήσαμεν ἀμοιβαίως. Δὲν εἶχον τιποτε πλέον νὰ πωλήσω, ἐπώλησα τὴν κηδεῖάν μου.

Τῷόντι, ὁ πτωχὸς Δέλιος, ὅστις τόσον ὑπερβολικῶς ἔκαμε τοὺς ἄλλους νὰ γελάσωσι, ἀπέθανεν ἀπὸ ὑποχονδρίας, καὶ τοῦτον ἡ σεβαστὴ ἀδελφότης ἔθαψεν ἀντὶ τοῦ Δὸν Φιλίππου. Οὗτος δὲ ἀπελύθη μετὰ πολυαριθμῶν ἀνευφημῶν τοῦ λαοῦ, ὅστις τὸν ἀπήγαγεν ἐν θριάμβῳ μέχρι τῆς θύρας τοῦ ἀρ. 15 τῆς ὁδοῦ Τολέδου.

Καθ' ἣν στιγμὴν κατελίπομεν τὴν Νεάπολιν, ἡ φήμη εἶχε διασπαρῆ, ὅτι ὁ Δὸν Φίλιππος Βιλάννης ἐμελλε νὰ νυμφευθῇ τὴν χήρα τοῦ φίλου του, ἢ μᾶλλον τὰς τρεῖς χιλιάδας λίρας στερλίνας τοῦ

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

P.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΑΜΠΑΣ Ο ΜΕΓΑΣ.

— ο —

Δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ὁ Ἀμπας ὑπῆρξεν ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν ὁ Λουδοβίκος 14'. τῆς Περσίας, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἡθικὴν ὁ Νέρων. Ἦν δὲ υἱὸς τοῦ Μωάμεθ Χ6-δα-Ρανδῆχ, ἔκτου Σάχη τῆς δυναστείας τῶν Σοφιδῶν, καὶ ἐγεννήθη περὶ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος. Εἶχε δύο πρωτοτόκους ἀδελφεούς, οἷτινες, κατὰ τὸν νόμον, διεδέχθησαν τὸν πατέρα του μετὰ θάνατον, ἀλλ' ἐκ τῶν ὀπείων ἀπηλλάγη δολοφονήσας αὐτούς. Εἶχε δὲ ἐπαναστατήσῃ ἐτι ζώντος τοῦ πατρὸς του, καὶ ἀνηγρευθῇ μονάρχης τῆς πόλεως Ἐράτης, πρὶν ἢ ὁ θάνατος τῶν ἀδελφῶν του τῷ παρέξῃ τὸ τοιοῦτον δικαίωμα· τοῦτο δὲ ἦν μόνον τὸ προοίμιον τῶν πράξεων τῶν τακτικῶς ἢ βασιλείᾳ του ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ἔτους 4589.

Μία τῶν πρώτων αὐτοῦ προεντίδων ὑπῆρξεν ἡ καθιδρυσις λαμπρᾶς καὶ ἰσχυρᾶς πρωτεύουσας, ὁ σκεπθέντος, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν μεγάλων βασιλέων, νὰ δώσῃ διὰ τοῦ μέσου τοῦτου στερεὰν βάσιν τῆς αὐτοκρατορίας του. Ἐγκατέλειψε τὴν πόλιν τοῦ Καζβίν, ἧτις ὑπῆρξε τῶς ἡ ἐδρὰ τῶν Σοφιδῶν, καὶ μετέφερε τὴν πρωτεύουσάν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἰσπαχάν, καταπαθεῖσαν περίφημον διὰ τῶν πλουσιω-